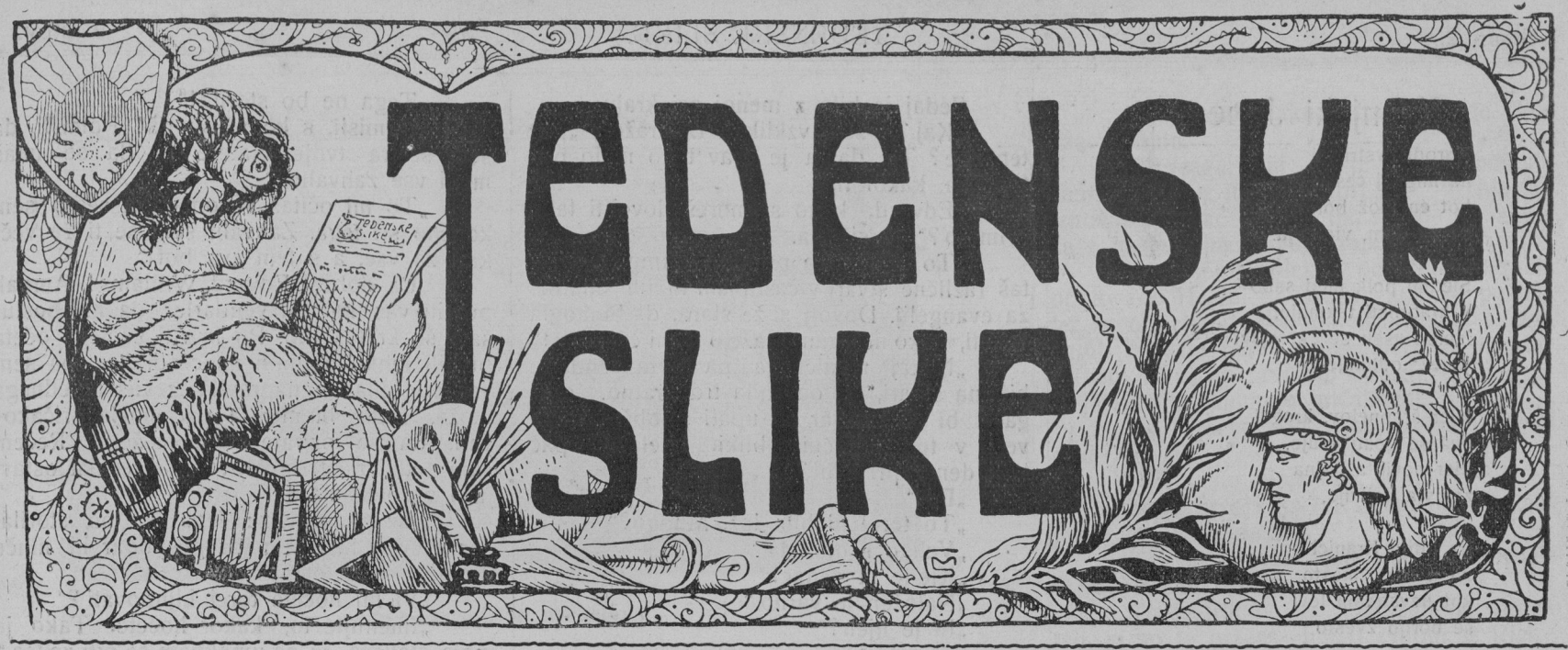

Štev. 9. V LJUBLJANI, v sredo 3. marca 1915. Leto II.

Rdeči križ na morju: Kako odpravljajo bolne ali ranjene mornarje iz sanitetnega čolna na bolniško ladjo.

„Kranjski Janez."

Narodi avstrijski
na migljaj cesarja
kot en mož borijo
se za dom, vladarja.

Slednji polk med sabo
v hrabrosti tekmuje,
izmed vseh se „kranjski
Janez" odlikuje.

Kjer šrapnelov, krogel
dež se gosti vsuje,
kjer nevihta bojna
zadivja najhuje,

tja hitijo Kranjci
na usodno mesto,
kot nevstrašni levi
se borijo zvesto.

Njih železna roka
preje ne omaga,
dokler v tla ne stare
ljutega sovraga.

Je in bo slovelo
kot slovi še danes:
„Prvi med junaki
je naš kranjski Janez!"

M. K.

G. W. Appleton: 8. nadaljevanje.

Žrtev zarote.

Roman.

„Sedaj te pa še prosim, da si morda tako prijazen in mi poveš, kakšno čudno žensko imaš v svoji hiši," je rekla strupeno in vprla svoj mrzli pogled vame.

Prišlo je na vrsto ono, česar sem se najbolj bal. Toda govoril sem brez obotavljanja:

„Saj zato sem pravzaprav prišel k tebi, teta. Prav o tem sem hotel s teboj govoriti. Kakor je videti, si tudi to že zvedela."

„V Putneyu je dovolj dobrih prijateljev, ki čitajo večerne liste in so veseli, če se jim nudi dobra prilika, da morejo žaliti čustva stare žene. Cela vrsta zvestih sosed, ki jih najmanje pol leta že nisem videla, se je oglasilo sinoči pri meni. To je bilo zares jako veselo. Spoznala sem prvikrat, kako prijetno je, ako ima človek nečaka, ki mu more brezpogojno zaupati."

Ta ton me je žalil. Čutil sem, da je prestopila meje dovoljene kritike; toda še sem se premagal.

„Ali hočeš biti tako ljubezniv in mi poveš, kaj naj pomenja ta grozni škandal?" je nadaljevala.

Postajalo je vedno huje in moje ogorčenje je naraščalo. Kri mi je bušknila v glavo in razburjen sem odgovoril:

„Škandal? Kaj hočeš reči s tem? Škandalozno se mi zdi samo tvoje postopanje z menoj."

„Saj vendar ne boš tajil, da imaš tujo ženščino v svoji hiši," je nadaljevala, ne meneča se za moj ostri odgovor.

„Nikakor ne."

„Ali veš kaj o njej?"

„Samo to, da je dama."

„Odkod pa veš, da je ‚dama'?" se je otresla porogljivo.

„To čutim, prav tako, kakor bi pač tudi ti čutila, ali govoriš z gospodom-poštenjakom, ali ne. Natančneje ti tega ne morem razložiti. Sicer pa bi ti moralo zadoščati, če ti rečem, da je dama. Sama bi niti trenotek ne dvomila, če bi govorila ž njo."

„Prav nič ne hrepenim po njej. Take pritepenke me ne zanimajo."

Sedaj je bilo z menoj pri kraju.

„Kaj?" sem vzkliknil razdražen, „pritepenke? Ta dama je prav tako malo pritepenka, kakor ti."

„Edvard, kako si moreš dovoliti tako primero?" je siknila.

„To ni nikaka primera. Ampak ti čitaš različne stvari v časopisih in jih smatraš za evangelij. Dovolj si že stara, da bi mogla vedeti, kako nesramno lažejo razni časopisi!"

„Nekaj resničnega pa mora vendarle biti na stvari," je odvrnila trdovratno, „drugače bi si vendar ne upali priobčiti takih vesti v toli odločni obliki. Imela je pač tudi denar pri sebi?"

„Da."

„To torej ni bila laž. Mnogo?"

„Veliko svoto, da."

„Kje je ta denar?"

„Naložen je varno."

„In je njen?"

„Seveda."

„Kako je prišla do njega?"

„Tega ne vem. Bil sem dovolj rahločuten, da je tega nisem vprašal."

„Ali si pač prepričan, da nimaš v svoji hiši — tatice?"

Skočil sem ogorčen pokonci. „Kaj naj pomeni to?" sem vprašal besen. „Odkod ta nizkotni sum?"

„Tega ne bo storila!"

„Pomisli, s kom govoriš! Pomisli, da sem sestra tvoje matere in da se imaš meni vse zahvaliti!"

„To mi očitaš venomer, a sedaj sem končno sit tega. Zahvalil sem se ti že večkrat za vse, a s tem sva bot!"

„Pa dobro, Edvard Williams! Ampak prositi vas moram vendarle, da me poslušate še kratek hip. Po krivdi svojega očeta bi bili lahko poginili na cesti. Jaz pa sem vas odgojila in napravila iz vas uglednega moža. Zato bi menda pač smela pričakovati, da se ozirate na moje želje. Rečem vam sedaj poslednjikrat: ona ženska ostavi jutri vašo hišo."

„Jaz pa pravim: tega ne bo storila, ker v svoji hiši sem jaz gospodar in nihče drugi!"

„Vi mi hočete torej kljubovati?"

„Imenujte to, kakor hočete. Tako je moje stališče, in ne umaknem se niti za las."

„Dobro, te besede boste še britko obžalovali, gospod. Novo oporoko naredim, niti vinarja ne dobite."

„Kakor vam drago," sem odgovoril hladno. „Zbogom!" In pograbil sem klobuk in palico in sem šel k vratom. Pa glej, tam je stala Nefziba — slišala je ves najin pogovor.

Glavni trg gališkega mesta Kolomeja, ki so ga naše čete iznova zasedle.

„Mislim, da sem se dovolj jasno izrazila. Ali naj ponovim svoje vprašanje?"

To mi je bilo preveč.

„Ne!" sem vzkliknil, „prepovedujem si tako grdo natolcevanje odsotne ženske, ki se ne more braniti. Človek kar ne more verjeti, da je kaj takega mogoče."

„Zdi se mi, da te ta oseba prav zelo zanima?"

„Da, zanima me," sem odvrnil odločno, „in s ponosom storim zanjo vse, kar bo v moji moči. To je dolžnost kavalirja!"

„Tvoja izjava mi popolnoma zadošča," je dejala teta ostro. „Toda tej stvari treba narediti konec. Sramota je, da se more zgoditi kaj takega v hiši dostojnega zdravnika. Popolnoma nerazumljivo mi je, kako more tako pošteno dekle, kakršno je Helena, soglašati s temi tvojimi blaznostmi."

„Kaj ima Helenina poštenost s tem opraviti? Srce ima na pravem mestu in usmiljena je, — česar se menda o tebi zdajle ne more trditi."

„Sram te bodi, Edvard! Da mi rečeš ti kaj takega!"

Bil sem ves besen.

„Da, jaz se ti upam v obraz povedati kaj takega," sem kriknil. „Nisem namreč več otrok in ne trpim, da bi tako govorila z menoj."

„Edvard," je hitela teta tudi razdražena, „ta ženska ostavi jutri tvojo hišo."

„O, gospodična Donaldsonova," je vzkliknila, „kaj pa se je zgodilo? S čim vas je tako razburil?"

„Pokazal mi je svojo črno nehvaležnost, je odgovorila teta. „Popolnoma sem ga razdedinila. Nič več ni moj nečak."

Ničesar več nisem maral slišati, — hitel sem ven na prosto.

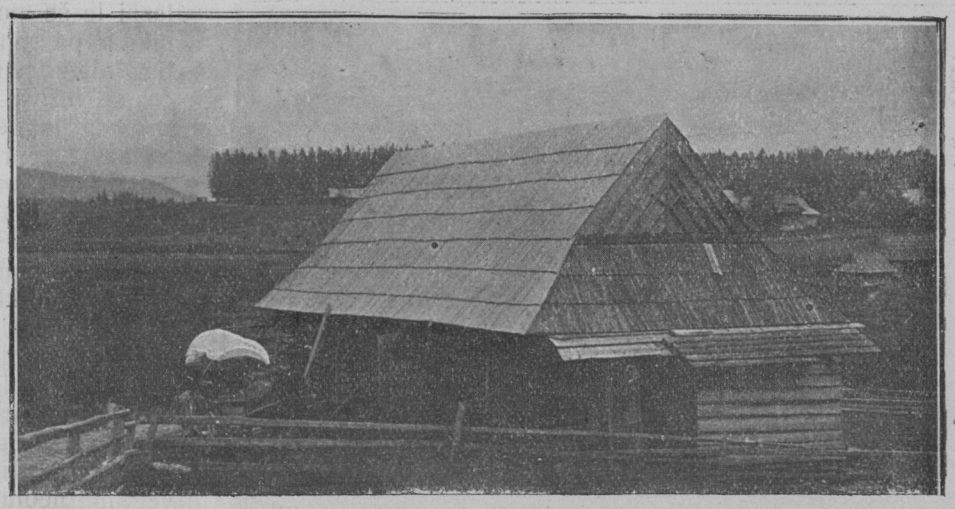
SEDMO POGLAVJE.

Helena je bila prav v skrbeh, ko sem jej pravil o bučnem spopadu s teto.

„O," je dejala, „zakaj nisem šla rajša sama tja, ti grdi, vihravi fant. Na vsak način moram poizkusiti, da poravnam vso zadevo. Sedaj ne smemo izgubljati prijateljev, najmanje pa teto."

Toplo sem jej želel, da bi se posrečila njena namera. Toda bil sem uverjen, da ne doseže svojega namena, kajti preveč sem bil užalil teto v njenem ponosu. Prav malo verjetno je bilo, da bi se hotela spraviti z nami, razun ako bi se ji popolnoma podvrgel, česar mi pa moj značaj ni dopuščal. Vkljub temu nisem hotel vzeti Heleni te nade. Zato za sedaj nisem govoril o tem.

Marcela ni seveda prav ničesar vedela o vsem tem ter tudi ne o vseh drugih sitnostih in skrbeh, ki so se ž njo vred nastanile v naši hiši. Hotel sem jo obvarovati vsakega vznemirjenja, saj je bila za mojo

Koča karpatskih drvarjev.

zaščito tako hvaležna in se je čutila pri nas docela varno, in te zavesti jej nisem hotel vzeti. Čital sem v znanstvenih knjigah o sličnih slučajih ter sem dospel do prepričanja, da se jej mora spomin kmalu povrniti, ako jo obvarujemo težkih, novih razburjenj; in skrbel sem, da se zgodi to v polni meri. Dal sem tudi Heleni in Gregoryju potrebna navodila, tako da sem bil vzlic drznim vestem v časopisih glede našega gosta precej miren.

Večer je tudi resnično potekel brez posebnih dogodkov. Ker nove služkinje še ni bilo, sem naprosil Gregoryja, naj bi šel odpirat, ako pozvoni kdo.

Bila je skoraj že devet ura, ko se je končno zglasila nova služkinja. Samo na sebi je sicer to brez vsakega pomena, — ampak ko je malo nato stopila v sobo, me je spreletelo neko čudno čustvo.

„No, kako ti ugaja?“ je vprašala Helena, ko se je služkinja zopet odstranila. „Videti je prav čedno in dostojno dekle.“

„Že mogoče,“ sem odvrnil, „ali reči moram, da mi ni všeč. Vsekakor moramo biti previdni, ker je prav nič ne poznamo.“

„Seveda, seveda,“ je pritrjevala Helena, ki me je docela razumela.

In res sem imel vtisk, kakor da je dekle takoj prvikrat, ko je stopilo v sobo, iskalo nekoga. Tudi se mi je zdelo, da je njen pogled ostro in pazljivo ošinil Marcelo. Povedala mi je na moje vprašanje, da se imenuje Marjana, potem se nisem več brigal zanjo.

Noč je minila mirno in brez kakega dogodka. Marcela je prišla k zajutreku. Ko je vstopila, sem jo vprašujoče pogledal. Vedela je, kaj pomenja to, a smeje je zmajala z glavo.

„Ne,“ je dejala, „še ne. Ponoči se mi je vse sanjalo. Mislila sem že, da se vsega spomnim, ko se zbudim; toda v hipu, ko sem odprla oči, je zopet vse izginilo. A že še pride, uverjena sem, da pride, morda že jutri ali pojutranjem.“

To me je spravilo na nove misli. Če jej je v sanjah vse jasno, ali ne govori morda v spanju? Ali bi ne bilo mogoče, da bi pod kako pretvezo Helena spala pri njej? Ta ideja se mi je zdela prav dobra; vendar nisem za enkrat ničesar omenil o tem . . . Pregledal sem „Daily Telegraph“, in kakor sem si mislil, ni bilo razglasa gospodov Joskins in Jorkins več notri. ‚Ta dva nas danes gotovo počastita s svojim posetom‘, sem si mislil in sem sklenil, da bom skrajno previden. Zato nisem bil baš prijetno iznenaden, ko mi je prinesel pismonoša brzojavko od Mortimerja.

„Pridi takoj, Jako važno,“ to je bila vsa vsebina.

„Za vraga, kaj se je neki zgodilo,“ sem godrnjal in sem prečital brzojavko iznova. „Iti pač moram tja. Morda se lahko že z naslednjim vlakom zopet vrnem.“

Hitro sem oblekel površnik, naročil opetovano Heleni in Gregoryju, naj pazita, ter se odpeljal v London. Kako sem se začudil, ko sem planil v Mortimerjevo pisarno in sem takoj na prvi hip opazil, da me ni prijatelj niti najmanje pričakoval.

„No,“ je vprašal, „kaj pa se je zgodilo?“

„Nič, samo tvoja brzojavka.“

„Moja brzojavka? Kakšna brzojavka? Jaz ti je nisem poslal.“

„Kaj pa je tole tukaj,“ sem odgovoril in mu izročil brzojavko.

„To je trik tvojih sovražnikov, prijatelj, ki so te bržčas hoteli zvabiti iz Richmonda.“

Ni moja navada kleti, ampak takrat sem pa krepko zarobantil.

„Tristo vragov, kaj mi je sedaj storiti? Nikari me ne glej tako mirno. daj, svetuj, odgovori hitro, kaj naj storim?“ sem tarnal.

„Kaj? Nazaj pojdi zopet, domov; čim preje tem bolje. Ali čakaj, s teboj grem. Vidim, da sta gospoda Jorkinsa prav velika lopova.

Ker sva prišla ravno prav na vlak, sva bila kmalu v Richmondu.

Nisva se posebno začudila, videča pred mojimi vrtnimi vrati dvoupreženo kočijo.

„Zastor se je bil dvignil. Igra se je končno začela,“ je dejal Mortimer.

V veži sva že zaslišala tuje glasove, ki so prihajali iz sprejemnice.

„Ravno prav prihajava,“ sem rekel glasno in sem na iztežaj odprl vrata, ko sva vstopila z Mortimerjem. (Dalje sledi.)

Rekviriranje svežega mleka za naše vojake v občini tik Limanove v Galiciji.

Karpatski drvar v svoji narodni noši. Po narodnosti so ali Poljaki ali Slovaki.

Izprevod zajetih Rusov (po izgubljeni bitki pri Nadworni) se pomika po ulicah podkarpatskega ogrskega mesta

Nalezljive bolezni med vojno.

Profesor dr. Roland Grassberger, znani epidemiolog, pravi, da nastajajo v dobi vojne prav iste bolezni, kakor v miru, le huje in v večjem obsegu. Ker pa se v vojni dobi čistost zanemarja, se rade razvijajo epidemije, kakoršne so kolera, griža, trebušni tifus, pegasti legar, koze in kuga. Kuga je v 19. veku kot vojna bolezen igrala veliko in strašno ulogo. Kolera, tifus in griža nastajajo iz obolenja črev in se razširjajo predvsem z odpadki bolnikov. A tudi kri tifoznih bolnikov prenaša nalezljive bolezni. Bacilonosci so nevarni, tudi ko so že ozdraveli, ker raznašajo epidemske kali; bacilonosci pa večkrat niso bolni, a vendar le razširjajo bolezni. Te bacilonosce najti in jih izolirati v posebnih bolnicah je naloga javnega zdravstva. Vsakega bolnika je treba takoj naznaniti oblastvu, da ga osamijo in ozdravijo, ne da bi inficiral še druge. **Umivanje rok z milom in krtačo pred vsako jedjo je najboljše sredstvo proti nalezljivosti.** Starši naj zlasti pazijo na otroke, da ne jedo z umazanimi rokami. Brisače se morajo vedno menjati in vsaka **štedljivost v perilu je le nevarna.** Umazano perilo se mora takoj popariti. Voda iz dobrih vodovodov je zdrava; voda iz rek, potokov in vodnjakov pa za razširjanje kolere, tifusa in griže zelo nevarna. Alkohol nalezljive bolezni le še pospešuje, nikdar pa jih ne zatira. Mleko je nevarno, če se uživa surovo, zato ga je treba vselej zavreti, predno ga uživamo. Surovo maslo se sme uživati le iz mlekaren, ki uporabljajo izključno pasterizirano mleko. Jajca treba vselej skrbno umiti, zelenjavo pa dobro očediti, ker je nevarnost, da je onesnažena z gnojnico. Naj se ne uživa surovega, neolupljenega sadja, zlasti pa ne, če je nezrelo. Če se zatare še ves mrčes, smo pred epidemijami skoraj povsem varni.

Boj mrčesom — boj epidemijam.

„Lékařské Rozhledy“ so prinesli v poslednji številki nekaj predpisov o uničevanju podgan in mrčesa, izdanih l. 1911. za našo vojsko. Ker so ti predpisi enako ali še bolj važni za civilno prebivalstvo, prinašamo prevod teh zdravniških navodil, ki so v sedajni dobi tem večjega pomena, ker nam na pomlad morebiti groze epidemije: legar, kolera, koze i. dr.

U š i. Ušivo obleko izpostavi v zaprtem kotlu ali skrinji vročim parom, nato obleko iztepi. Tudi bencin uničuje uši. Ljudje se iznebe uši, če se kopljejo v zelo topli vodi in se poprej namažejo z mazilom proti ušem.

S t e n i c e, b o l h e i. dr. Postelje, žimnice i. dr., v katerih so stenice, naj se izpostavijo vroči pari. Pohištvo naj se izčisti s thanatom, tobakovim ekstraktom ali s 5% sublimatom ali s koncentrirano jesihovo kislino, ki jo je dobiti v vsaki večji špece-

Odprava ruskih ranjencev-ujetnikov v lazarete za bojiščem v Bukovini.

rijski trgovini. Vse te strupene tekočine so nevarne ter se jih ne sme duhati ali celo piti! Aqua cresolica in formalin ne uničita gnid in zalege. Kjer se je mrčes zalezel v zid, naj se stene najprej ometejo, nanovo prebelijo in poprej špranje namažejo s thanatom, lugasto soljo ali s terpentinom. Uši in bolhe raznašajo kugo, legar in pegasti tifus. Podganska bolha prenaša kugo s podgane na človeka; kužni bacili se v podgani silno množe. A tudi druge bolhe so nevarne. Naftalin in jodoform bolhe odganjata. Zato priporočajo vojaški zdravniki vojakom, naj si potresajo naftalina za vrat in po perilu oziroma na žimnico ali slamnjačo pod rjuho.

Ščurke zatareš, če jim zvečer nastaviš kresolove vode in če namažeš šrapnje z boraksom in caherlinom.

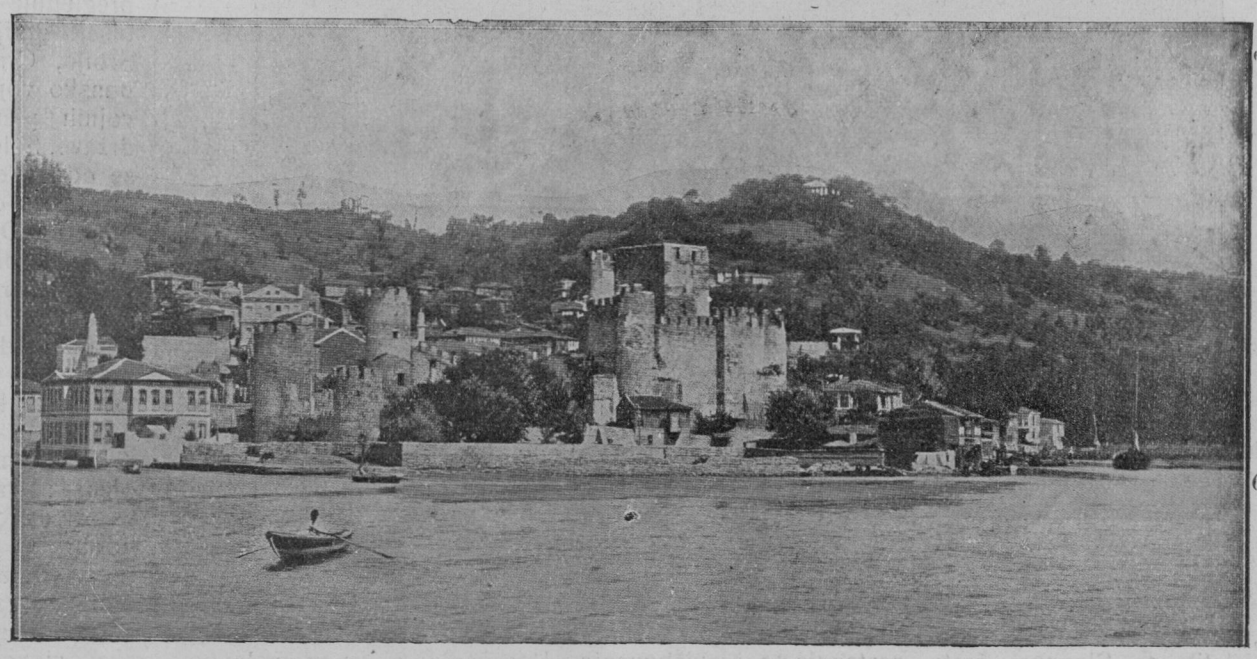
Podgane zastrupiš, če namažeš nastavljeni kruh s fosforjem ali arzenom, ki ga dobiš v lekarni. A pazi, da ne požre strupa pes ali kuretina!

Muhe in komarji raznašajo vibrione kolere, bacile tifusove in druge zarodke. Zato naj bi se povsod muhe z vso silo zatiralo. Na kmetih naj bi se odvažal gnoj sproti na polje in zakril s prstjo, da se ne zarede v njem mušja jajčka in mušice. Vsa gnojišča in stoječe luže naj bi se izsušilo in zakrilo s prstjo. V sobah naj se odstrani vsaka smet ali drobtina z miz in s tal, okna naj so zastrta z gazom in naj se nastavi muham lepljiv papir in kozarce, ki so mušje pasti. V stoječe vode naj se zlivajo ostanki petroleja. Stranišča naj se snažijo vedno in vedno!

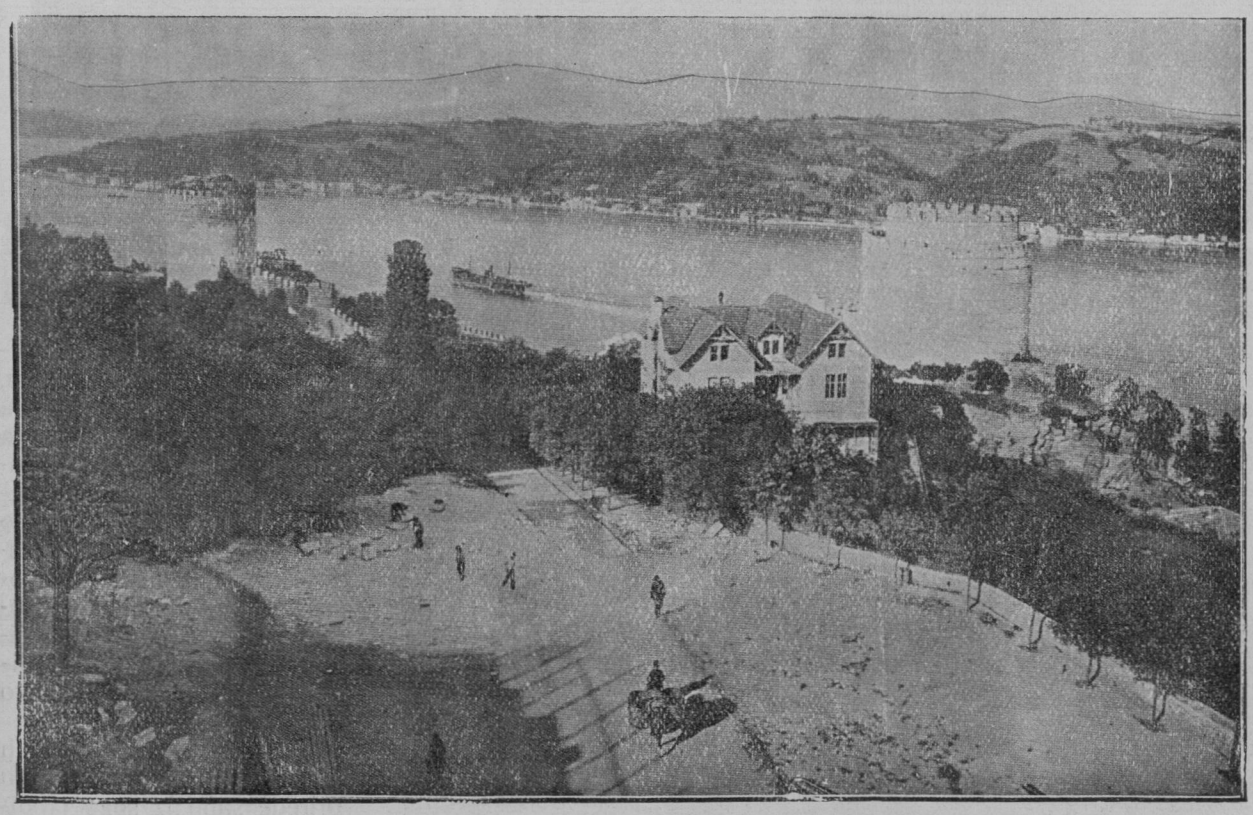
Največja čistost in skrajno natančno pometanje, brisanje in umivanje je najboljše sredstvo proti kužnim boleznim. Kdor je nesnažen in zanemarjen, je nevarnost za vso okolico. Kopanje in umivanje telesa obvaruje človeka nalezljivih bolezni.

Pošta, brzojav in telefon na vojni.

Sila važen oddelek sedanje moderne armade je poštni, brzojavni in telefonski, ki je prevzel večino dela konjištvu in vozotajstvu. Kakor bi udaril s čarobno paličico, so v par urah zvezana najbolj oddaljena poveljništva ne le z glavnim vojskovodjo in generalnim štabom, nego tudi posamezna komanda imajo žično zvezo, ki sega od mesta do mesta, od vasi do vasi, preko hribov in rek ter sega prav do strelskih jarkov. Brzojavna in telefonska žica prenaša bliskoma povelja, naročila in svarila in prinaša odgovore najnujnejšim vprašanjem. Vojne si danes brez telefona in brzojava niti misliti ne moremo. Vse se vrši dandanes na velikanske daljave in preko največjih zaprek naglo in točno s pomočjo te moderne tehnične naprave. Kako ogromno delo opravljajo vojne pošte, ki posredujejo promet pisem in zavojev, pa je znano. Na miljone poštnih pošiljatev mora oskrbovati pošta, zato ni čudno, če se smatra poštno vojno uradništvo za zelo imeniten del moderne vojske vseh držav. To mučno delo je tem napornejše, ker se postaje menjajo vsak hip, ker delujejo poštni. brzojavni in telefonski uradi večkrat sredi velike nevarnosti, gotovo pa vedno sredi najhujšega nemira. Da je to nervozno, duševno ubijajoče delo, verjame vsakdo. Vzorni poštni, brzojavni in telefonski uradi so za uspeh vojnih operacij in za končni potek vojne največjega pomena. Nekateri uradi so tikoma za bojno fronto, drugi so oddaljenejši, ostali pa celo prav daleč od bojišča, a vsi imajo težko, včasih odločilno važno delo.

Turške trdnjave ob obeh vhodih v Dardanele, ki so jih francoske in angleške vojne ladje te dni obstreljevale brezuspešno.

Turške trdnjave ob obeh vhodih v Dardanele, ki so jih francoske in angleške vojne ladje te dni obstreljevale brezuspešno.

Dobili smo sledeče poročilo:

O priliki splošne mobilizacije in dohoda novincev se je pri c. in kr. brzojavnem polku nabralo lepo število Slovencev. V brzojavnem polku so zastopani vsi v Avstriji bivajoči narodi. Poleg Nemcev je največ Madjarov in Čehov. Če se pa vpošteva razmerje velikosti narodov, daje slovenski narod največji odstotek temu polku. Vseh Slovencev, kar jih je pri polku, je okoli osemdeset do sto. Največ jih je pri —, — in — stotniji; pa tudi pri drugih stotnijah jih je precejšnje število.

Nekega večera se je zbralo kakih dvajset Slovencev pred vojašnico ob vogalu mestnega vrta in popevalo slovenske narodne pesmi. Nakrat jo primahata po drevoredu Slovenca, ki sta nanovo prišla k polku iz —: „To je krasno, ... čani menda nocoj prvič slišijo slovensko petje," se oglasi eden njiju. Sledilo je prisrčno pozdravljanje in skupina, pomnožena za dva moža, je zopet zapela par lepih domačih popevk. Da Slovenci nemoteno popevajo, so si poiskali zbirališče v gostilni „pri Štajercu". Krčmar Nikolaj Gretič je Slovenec iz mariborske okolice. Prirejajo pa v prostih urah tudi izlete. Da ti ne minejo brez petja in domače zabave, se samo ob sebi razume.

Radi svojega veselega značaja so Slovenci povsod takoj priljubljeni, kamorkoli pridejo. Kadar zakrožijo domačo pesem, jih vsi brez razlike narodnosti pazno in z zanimanjem poslušajo. Mnogi, ki so poprej o Slovencih le malo ali pa niso ničesar ve-

Zasneženi strelski jarki v Karpatih.

deli, se vesele, da so jih spoznali. Na svojih izletih se Slovenci često sestanejo s Slovaki, Čehi in Poljaki ter kramljajo vedno vsak po svoje, in vendar se vsi razumejo. Dostikrat pa tudi vsi ti skupno zapojejo slovansko himno „Hej Slovani“ in „Kje dom je moj“. Med Slovani vlada najlepša sloga in bratstvo. Nemci pa se čudijo Slovencem, da zna in razume vsak izmed njih po več jezikov in čudijo se njih splošni nadarjenosti.

Slovenska in sploh slovanska vzajemnost močno olajšuje službo marsikateremu naših rojakov, ki so dospeli iz vseh krajev, celo iz daljne Azije, ko jih je klicala dolžnost. Nahajajo se pri polku ljudje različne starosti od 20. do 42. leta. Celo nepričakovano pa se često naleti na v tujini bivajoče Slovence, ki so šele po dolgih letih zopet enkrat slišali slovensko govorico in pesem, česar se zelo razveselijo. Tako našim rojakom hitreje minevajo dnevi in tedni njih službovanja. Povešanja glave in melanholičnega razmišljanja naši možje in fantje ne poznajo nikjer in so zato povsod priljubljeni radi svoje prijaznosti in odkritega značaja, kateri je vsakemu prirojen.

Begunci z galiških bojišč v ogrskem mestecu.

Civilni avstrijski zajetniki, nastanjeni v delarnah stare tovarne v Perigueauxu na Francoskem.

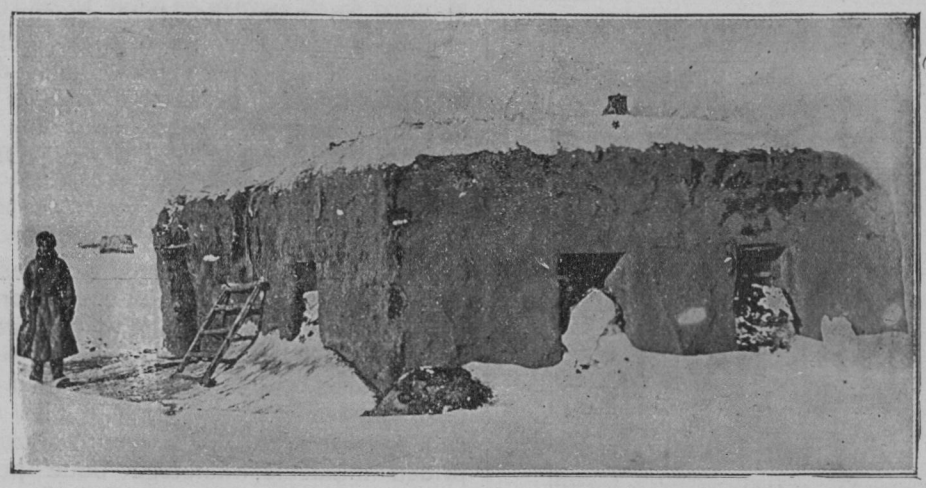
Pisma vojnih ujetnikov.

Po določbah haške mirovne konference se je na Dunaju ustanovil kmalu po začetku vojne cenzurni urad za dopisovanje vojnih ujetnikov in njih sorodnikov. Ta urad je podrejen vojnemu ministrstvu ter pregleduje vsa pisma in dopisnice, ki jih pišejo ljudje iz Avstro-Ogrske na Rusko, v Srbijo, Črnogoro, Francijo, Anglijo in na Japonsko vojnim ujetnikom oziroma dopise vojnih ujetnikov iz naše države in v našo državo. Šele ko so ta pisma pregledana, se odpošljejo na naslove, seveda le če so pisma po cenzuri odobrena. Urad je nastanjen na Dunaju, Tuchlauben št. 8. ter ga vodi višji častnik in upravlja nad 200 cenzorjev, več častnikov in državnih uradnikov. Vsak dan prihaja okoli 40.000 pisem in dopisnic. Materijal najpreje urede po jezikih v skupine; za vsak jezik je več cenzorjev, ki imajo svojega načelnika. Vsako dvomljivo, sumljivo ali neprimerno pismo dobi v cenzuro še načelnik, ki pismo zapleni in si izpiše iz njega navedbe, ki so za državno upravo zanimive, ali ga pa odobri. O teh svojih poizvedbah potem poroča vojnemu ministrstvu. Urad ima štiri oddelke za ruske, dva oddelka za češke dopise in po en oddelek za nemške, madjarske, slovenske, hrvaške, srbske, poljske, slovaške, maloruske, laške, francoske in angleške dopise. Ruski vojni ujetniki pa pišejo tudi v hebrejskem, estniškem, finskem, letskem, armenskem, perzijskem, turškem, tatarskem jeziku, v besarabskih dialektih in celo v sanskritu. Tu je torej cela babilonska zmešnjava jezikov. Težavno delo tega cenzurnega dela obtežuje še stilistična, pravopisna in kaligrafska nedostatnost pisem. Mnogi pišejo celo v popolnem dialektu, ki ga je le težko razumeti.

Ujetniki pišejo včasih z nevidno tinto, ki si jo prirede sami iz soka jabolka, citrone, čebule ali kakega druzega sadu, včasih pišejo s šiframi v obliki številk ali figur itd. Na razne načine izkušajo prevarati cenzorja ter sporočiti svojcem to in ono na zvit, tajen način. Cenzorji morajo torej pisma dešifrirati, nevidno tinto in pisavo odkriti in nato pismo ali

odobriti ali pa uničiti. Vojno ministrstvo zve na ta način marsikaj tajnega, zlasti kako se postopa z našimi ujetniki, kakšne so bolnice in taborišča naših ujetnikov i. dr. Če se pritožbe v kakem oziru množe, posreduje naša vlada na pristojnem mestu potom tujih poslaništev. Že večkrat so imele pritožbe in posredovanja uspeh. Ako je pisal n. pr. ujet hrvaški častnik z Ruskega, da se mu godi tako dobro, kakor bi živel v prelepi Lepoglavi, pomenja to, da se mu godi tako slabo, kakor bi bil jetnik v kaznilnici lepoglavski. Bistroumen ujetnik zna varati rusko cenzuro na razne načine, saj časa ima dovolj, da si izmisli najduhovitejše zvijače.

Tudi Rusi imajo svojo vojno cenzuro, ki odobruje le kratke dopise, dolga pisma pa uničuje. Naj bi pisali naši ljudje le kratko in redkokdaj ter le o stvareh, ki niso z vojno v nobeni zvezi!

Ruska straža na rusko-pruski meji: Iz ilovice zgrajena stražnica ruskih predstraž na rusko-pruski meji.

Francoski vojaki odnašajo ranjenega tovariša za bojno fronto.

Kako pišite vojnim ujetnikom.

Tisti, ki hočejo pisati svojcem v vojnem ujetništvu, naj se ozirajo na sledeče določbe, ki veljajo samo za vojne ujetnike v Rusiji in Srbiji.

1. Pisma se naj oddajajo **odprta** in **brez znamk** (nefrankirana), in sicer v poljuben poštni nabiralnik.

Kuverta se razdeli s črto v dva dela, ker izpolni Rdeči križ, ki mu pošilja pošta vsa pisma, prazno desno stran z naslovom v ruskem ali srbskem jeziku. Brezpogojno potreben je francoski napis „Prisonnier de Guerre“, to se pravi „vojni ujetnik“. Sicer pa zadostuje ime, polk in ime kraja, kjer se nahaja dotičnik. Mogoče je stopiti z ujetnikom v zvezo šele potem, če se je sam oglasil. Piše se lahko slovensko. V pismih se o vojni ne sme ničesar poročati!

Za naslov velja ta-le oblika: (Ime in naslov Janeza Golarja sta seveda le za primer.)

Prisonnier de Guerre	
Janez Golar korporal 17. pešpolk Moskva Rusija	

2. Zavoji (paketi) na vojne ujetnike v Rusiji (v Srbiji ne) so le do pet kilogramov teže dovoljeni in tudi poštnine prosti. Oddati se pa morajo na glavni pošti na Dunaju I. Drugi poštni uradi jih ne sprejemajo.

3. Denar se na vojne ujetnike lahko pošilja po poštni nakaznici pri vsakem poštnem uradu. Dobro pa je, če se prej tam povpraša, na kakšen način da se sme poslati in ravnotako se mora zaračunati v „frankih“.

Nemški vojaki Rdečega križa obvezujejo zamorskega vojaka angleške kolonijalne armade.

Stotnik Josip Jaklič,
poveljnik kolesarske stotnije lovskega bataljona štev. 24, odlikovan za svojo hrabrost z vojaško zaslužno svetinjo z vojno dekoracijo.

Odlikovana Slovenca.

Vojaške kolesarske stotnije so nam po svojem vrlem delovanju dobro znane že izza mirovnih časov. Njihovi izvanredni uspehi ob priliki vojaških dirk v Gorici (1913) in v Ljubljani (1914) so dokazali vojaku, da se moč oziroma uporaba tega mladega orožja v avstrijski armadi naslanja na vojni namen, — športniku pravo spoznanje trainings in rekorda, — lajiku pa, da se oboje, to je vojni namen in šport lahko združita in da se v to svrho zahteva ne le stroge samodiscipline in vztrajnega prenašanja naporov, ampak tudi dobre in trdne volje oziroma vznešenega duha. Kolesarske stotnije, ki so bile uporabljene v najneugodnejših cestnih in vremenskih razmerah na mnogoterih bojnih vrstah in frontah daleko raztegnjenega bojnega polja, so razumele izvrševati z žilavo vztrajnostjo, možato neumornostjo in hrabrim vedenjem naravnost čudežne čine. Njihova mnogovrstna oprava, njihova popolna strokovna izobrazba jih je vodila na najrazličnejša podjetja. Prevozile so že koncem leta 1914 nad 4000 km, izvojevale so v 91 borbnih dneh 53 različnih ljutih bojev z uspehom in zmago ter so posegle — večinoma v samostojni uporabi — tudi v velike in hude bitke konjice, pešcev in topničarjev. Njihovi vrli uspehi na bojnem polju se zrcalijo posebno v veliki množini najvišjih priznanj. Do sedaj nosi že 14 častnikov in 60 mož znak hrabrosti na svojih prsih. Kolesarske stotnije so polovično tako močne kakor stotnije pešcev. Ker pa sestojijo edinole iz aktivnih in izbranih vojakov in so opremljene s strojnimi puškami in drugim razrušev alnim orodjem, tvorijo bojno silo visoke vrednosti. Dr. K.

† Franc Volčič.

Franc Volčič, četovodja 10. stotnije 97. pešpolka, doma iz Črnič na Goriškem, je padel 9. septembra 1914 pri Grodeku. Ko je dovršil ljudsko šolo, je šel v 2letni tečaj kmetijske šole v Gorici. Potem je bil poslovodja mlekarne v Črničah. Bil je načelnik Sokola in dober tenorist, vzoren in priden mladenič, katerega bode posebno pogrešalo pevsko in sokolsko društvo. Umrl je star šele 24 let. Bodi mu lahka zemlja poljska! Ko je odhajal na bojišče, je večkrat vzdihnil: „Grem, a nazaj ne pridem“, in res je bilo tako.

† Fran Jugovic,

infanterijst 17. pešpolka, rojen leta 1894. v Ljubljani, je bil vedno veselega značaja, čeravno mu je bila usoda nemila. Svoje junaštvo je izkazoval na severnem bojišču. Umrl je v ljubljanski garnizijski bolnici dne 20 februarja 1915. Bil je ljub prijatelj svojim tovarišem in zvest junak do zadnjega izdihljaja. Za nepozabljenim, nad vse dragim žalujejo oče, sestra brat in sorodniki. Tvoj spomin, predragi Fran, ki si moral v cvetu svoje mladosti izdihniti svojo blago dušo, ostane vedno med nami.

Ranjenci v bolnici na Dunaju. Prvi je Slovenec g. H. Peček iz Ljubljane.

Stotnik Adolf Jeršinović,
poveljnik kolesarske stotnije lovskega bataljona štev. 29, odlikovan za svojo hrabrost z vojaškim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo.

† Ivan Prašnikar,

korporal, je padel na severnem bojišču za domovino in cesarja. Bil je doma iz Podlipovca pri Zagorju ob Savi. Takoj spočetka vojne je sodeloval v bitkah z Rusi in je bil ranjen 31. oktobra 1914; par dni pozneje je umrl junaške smrti v neki bolnišnici, star komaj 28 let. Zapušča ženo in hčerko. Bodi mu lahka tuja zemljica!

Minoli teden.

Na poljsko-gališki fronti se vrše posamni živahni topovski boji in na poedinih točkah tudi naskoki tja in sem. Bistvenega se ni zgodilo nič. Akcije pa so živahnejše na obeh krilih. V Mazuriji so imeli Rusi ogromne izgube: nad 100.000 mož, 7 generalov in okoli 300 topov i. dr. Toda Rusi so vendarle od Grodna v severnozapadni smeri poizkušali nov naskok z nanovo sestavljenimi četami. Naval se je Rusom izjalovil. Severnozapadno od Osovječa, severno od Lomze in pri Prašnižu trajajo boji dalje. V Prašnižu so zajeli Nemci 10.000 Rusov. Tudi ob Rawki, južno Visle, je neka ruska divizija naskočila nemške pozicije. Jugovzhodno Avgustova so Rusi na dveh točkah prekoračili reko Bobr. Kakor je videti, poizkušajo Rusi svoj veliki neuspeh v Mazuriji (Vz. Prusiji) popraviti z ofenzivnimi napadi, a doslej brez sreče. Položaj v Karpatih je v splošnem neizpremenjen, ker boji trajajo dalje, včasih celo ponoči. Pri Grybowu, južno Tarnova, so naši prodrli. Južno

Ranjenci v obrtni šoli v Ljubljani.

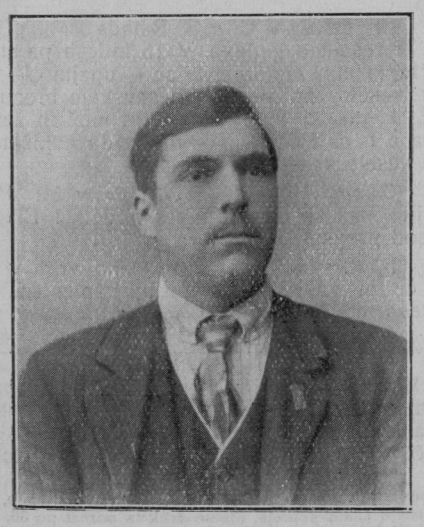

† Ivan Prašnikar,
korporal, iz Podlipovca pri Zagorju ob Savi, padel na severnem bojišču.

Dnjestra in ob gorenjem Sanu se razvijajo boji v večjem obsegu. Severno prelaza Volovec so Rusi hoteli prodreti, a naši so jih odbili. Od konca januarja doslej so naše čete zajele zopet okoli 41.000 Rusov s 34 strojnimi puškami in 9 topovi. Bukovina je popolnoma osvobojena. Cilj naših bojev je osvoboditi Przemysl. — Nemčija vzame novo notranje posojilo; popisovanje se vrši od 27. febr. do 9. marca na neomejeno vsoto. — Na francoskih bojiščih so se vršili na raznih točkah boji in so napadali večinoma le Nemci, a Francozi so se branili. Bistveno se položaj ni izpremenil. — Nemška blokada Anglije je uspešna; potopljenih je bilo že nekaj parnikov in celo neka angleška ladja z 2000 angleškimi vojaki. Nemške mine in nemški podmorski čolni so ustavili ves promet. — Angleško in francosko brodovje bombardira Dardanele, Turki se dobro branijo. V Kavkazu so se boji med Rusi in Turki obnovili. — Napetost med Kitajsko in Japonsko postaja že nevarna, da izbruhne vojna. Zjed. države posredujejo. Z juga ni poročil, odkar so nedavno naši topovi obstreljevali Belgrad.

Gospodinjstvo.

Moka. (Konec.) Marsikatera gospodinja, ki se je tako založila, bo v letnih mesecih neljubo presenečena, ko odpre vrečo in zagleda v njej polno črvov, zavitih v pajčevino, ličinke ameriškega močnega molja, ki ga je zaneslo čez morje v Evropo tuje žito ter ga raztrosilo po mlinih tudi naše države. Žal, da doslej ne poznajo sredstva proti temu molju, ki se razširja po vseh vrstah moke in po vseh mlinih. Črviček živi v moki, nato se zabubi, se ovije s pajčevino ter leži vedno med moko in blagom vreče, kjer ima dovolj zraka. Te bube se poleti razvijejo v metuljčke in gospodinje bodo prestrašene nad številnostjo doslej neznanega jim molja. Moko je torej treba vedno iznova presejati, da se očisti črvov in bub.

† Franc Volčič,
Crnič na Goriškem, padel na severnem bojišču.

Da pa se moka ne pokvari, da ne požari in ne splesni, jo je treba hraniti v suhih, dobro zračenih prostorih. Dobro je, ako jo presipaš iz vreče v vrečo ali da jo premetavaš. Več kot 7·2 kg na mesec za osebo ne sme imeti moke nobena družina. Zato naj se zaloge ne množe, ker se more moka rekvirirati za one, ki je nimajo. Reveži ne bodo stradali zaradi strahopetnosti bogatincev.

Onim, ki morajo šteditи. Vsi listi priporočajo vsem gospodinjam brez izjeme, naj v sedanjih časih štedijo ter izrabljajo vsa živila do skrajne mere. Nič ne vemo, kako dolgo bo še trajala vojna, zato je najbolje, da štedimo, kolikor le moremo. Pri tem pa treba vendar skrbeti, da dobi človeško telo dovolj redilnih snovi. Saj prav sedaj moramo biti krepki in zdravi, da moremo vztrajati in čakati boljših časov. Na mesu lahko mnogo prihranimo, ako ga kuhamo ali dušimo skupno z zelenjavo ali drugimi prikuhami. Na ta način treba malo mesa, a kljub temu imamo tečno in dobro jed. Iz vsake

Skupina ranjencev v obrtni šoli v Ljubljani.

prikuhe, ki ostane opoldne, je možno narediti še dobro večerjo. Kuhan krompir in kuhana leča se dasta jako dobro zmešati, pridejati treba še malo muškatovega oreha ali popra, kruhovih drobtin, eno jajce, povaljati v drobtinah in moki (2/3 drobtin in 1/3 moke) ter speči to na masti, da je lepo rumeno. Takisto lahko zmešamo tudi krompir z repo, s sladkim ali dušenim zeljem, ohrovtom ali fižolom. Povsod se dobro poda kisla smetana.

Jako dobra je tudi zmes od riža in zelja ali ohrovta. Velike vnanje liste zelja poparim in jih tudi prevrem v slani vodi, manjše, tudi nekoliko prekuhane notranje liste pa sesekljam, primešam jim na vodi kuhanega riža in paradižnikove mezge ali sesekljanega slanika. To zmes zavijem v pripravljene zelnate liste in povežem klobasice z nitjo; potem jih dušim na masti. Ako morem pridejati tem klobasicam nekoliko sesekljanega kuhanega, pečenega ali prekajenega mesa in kisle smetane, so seveda še boljše in redilnejše.

Vsaj dvakrat na teden lahko napravimo kako krompirjevo jed; krompirjeve cmoke, krompirjevo praženje, krompirjev buding, krompirjeve klobasice. Dobri in ceneni so sledeči cmoki: Nastrgaj ali stlači

† Valentin Sterle,
padel na severnem bojišču 19. oktobra l. 1914., v starosti 26. let. Služil je pri 27. domobranskem pešpolku alpincev.

dobro kakih šest v oblicah kuhanih krompirjev, primešaj skodelico kruhovih drobtin ter nekoliko na kocke zrezanih, na masti spečenih kruhovih skorij, polno žlico moke in 1—2 jajci, katerih beljaka stepi v sneg ter 4 deke na kocke zrezane ocvrte slanine. Napravi iz tega cmoke, ki jih skuhaj na slani vodi. Posipaj jih z drobtinami in zabeli s surovim maslom. Daj jih z dušenim sadjem na mizo.

Da si prihranimo, jajca, treba izbirati take jedi, ki jih je možno prirejati brez jajec. Krompirjevih jedi je prav mnogo, dajo se narediti skoraj brez jajec.

Omelete lahko naredim z majhnim številom jajec, ako primešam omeletnemu testu nekoliko kislega mleka, ki naredi testo rahlo in okusno. Ostanki na vodi kuhanega ali mlečnega riža, pomešani s sladkorjem in sadno mezgo (marmelado) dajo še prav dobro jed, posebno, če ji primešamo še kako jajce.

Majhne kosce mesa povaljamo lahko (namesto v jajcu) kar v drobtinah, ki jim je primešana tretjina moke. Tako pripravljeni potrebujejo malo masti in ostanejo sočnati.

Splošno znano je, da je sočivje: fižol, grah, leča, skoraj prav tako redilno kakor meso. Zato se preskrbimo s fižolom, ki ga je sedaj v Ljubljani dovolj dobiti, in kuhajmo ga prav pogostokrat. Pripravljati ga moramo seveda na različne načine, da se želodcu ne ustavi.

Ni treba, da bi bila naša hrana fina, draga. Glavno je, da je raznovrstna ter dobro in skrbno pripravljena. Vsako jed je mogoče narediti na različne načine. Ako sami ne znamo dovolj, stikajmo po listih, ki nam prinašajo dan na dan mnogo dobrih svetov, poizvedujmo pri znankah! Dajmo se podučiti, ker človek nikdar ne ve vsega in dovolj!

Čebula. V gospodinjstvu imenitnikov ne igra čebula nobene uloge, ker je ne smatrajo za dovolj odlično zelenjavo. In vendar je v čebuli velika vred-

† Matija Valentinčič,
doma iz Ljubljane, je umrl dne 13. februarja 1915. v bolnici v Diosgyör Vasgjar na Ogrskem vsled dobljenih ran na severnem bojišču.

Mestna bolnica za nalezljive bolezni, zlasti za kolero in koze, v Ljubljani:
Stranska dvorana te bolnice, določena za začasno oskrbo bolnikov-vojakov, ki so imeli grižo ali legar.

nost. Različni zdravniki so mnenja, da je zdravilna vrednost čebule nenavadno velika, a da so te vrednosti premalo poznane. Čebula je za slab želodec baje neprebavljiva, ako se jo speče na masti ali na surovem maslu. V surovem stanju vživana je lahko prebavljiva in izvanredno zdrava. Soki v nji čistijo kri, jo bolj zredčijo, a delujejo prav dobro in povoljno na kožo lica in ostalega telesa. Ker je pa koža eden izmed glavnih činiteljev za vzdrževanje človeškega zdravja, je priporočati čebulo vsem onim, pri katerih se pojavljajo različne kožne nečistosti (mozolji itd.) in trpe na slabi prebavi Cebula je najbolj zdrava in deluje najbolje, ako se uživa zjutraj. Treba jo je na drobno razrezati in jo snesti z jajcem. To se posebno priporoča vsem onim, ki se čutijo zjutraj utrujeni, a vendar nimajo apetita. Čebula zelo izvrstno vpliva na želodčne soke in jih draži, tako, da tudi slabokrvni ljudje, ki ne čutijo zjutraj nobenega apetita niti volje za jed, kmalu dobe dober tek in čutijo redno glad, kakor zdrav človek. V raznih jedilih, kjer se čebula uporablja, služi kot zabela. Ali čebula je v resnici veliko več, kakor zabela, ker napravlja mnoga jedila lažje prebavljiva in tečnejša. Pečeno govejc meso krez čebule predstavlja pet redilnih enot, a če se speče s čebulo, predstavlja že osem redilnih enot, torej je meso pečeno s čebulo skoraj polovico redilnejše, kakor pa brez nje. P o z i m i pospešuje uživanje čebule hitrejši tok krvi in s tem zvišuje toploto človeškega telesa. Sok kuhinjske zabele uničuje gnjilobo, uničuje bacile ter ima obče veliko uničujočo moč na bakterije. Črevesne bolezni in drugih prebavnih organov se pojavljajo v veliko manjšem številu tam, kjer jedo čebulo, kakor v onih krogih, kjer jo prezirajo. Ker je čebula zelo po ceni in pri tem zelo zdravilna, se ne more nikdar dovolj priporočati kot pridatek.

Slike iz vojne.

Osemletni vojni prorok. Neki osemletni dečko v Budimpešti je začel pred letom dni do pisovati z nekim tovarišem iste starosti v Kijevu zaradi izmenjavanja znamk. Ena razglednic, ki jih je pisal mali Rus svojemu budimpeštanskemu prijatelju, je dokument k predzgodovini sedanje vojne. Kijevski mladič je poslal dne 12. aprila v Budimpešto razglednico, katere tekst se je glasil: „Ljubi Nikolaj! Pripravljam se za skušnje. V Kijevu je tako toplo kakor v poletju. Mislim, d a b o m o i m e l i v t e m l e t u v e l i k o v o j n o. Kako se učiš? Neki prijatelj moj bi hotel s teboj dopisovati". — To pismo ni nikako prorokovanje, nikaka otroška fantazija, ampak važen dokument, kajti dva strica mladega Rusa sta — častnika ruskega generalnega štaba.

Skupina ranjencev v obrtni šoli v Ljubljani.

Posebnosti iz ruske armade. Poročevalec italijanskega časopisa „Stampa" poroča, da služita pri ruski saniteti v bojnem polku dve hčeri pisatelja grofa Leva Nikolajeviča Tolstega. Zglasili sta se prostovoljno. V armadi služi s puško v roki gospa Kondaševa, ki je znana na Ruskem kot potovalka ter je že prepotovala različne najbolj neznane in najbolj nevarne azijske dežele. V isti armadi služi 13-letni deček, Nikolaj Petuškov, sin mnogokratnega milijonarja. Fant je ušel z doma, da se udeleži vojne. Ko so ga hoteli poslati domov, je tako prosil naj ga obdrže, da so vprašali očeta, če sme ostati. Oče je to dovolil in fantič se je udeležil bitke pri Insterburgu in se baje jako vrlo obnesel.

Mestna bolnica za nalezljive bolezni, zlasti za kolero in koze, v Ljubljani:
Srednja dvorana te bolnice s strežniškim osobjem; na postelji sedi po koleri ozdraveli vojaški voznik Riegelbauer.

Raznoterosti.

Varčevanje z živili. Varčevanje z domačimi zalogami moke, ki mora zadoščati do bodoče žetve, je resna dolžnost splošnosti. Vlada je zato nedavno odredila, da se sme pšenična in ržena moka (bodisi moka ali kruh) spravljati v promet le primerno mešana z ječmenom, koruzo in s krompirjem. Iz tega sledi, da se tudi živina ne sme pitati z žitom. Odlok poljedelskega ministrstva odreja potrebno in prepoveduje pitanje živine z ržjo, pšenico in ječmenom; kakor tudi ne z rženo, pšenično in ječmenovo za peko sposobno moko. Iz važnih gospodarskih razlogov sme politična deželna oblast izjemoma dovoliti pitanje živine z ržjo in ječmenom, če ga je pridelal živinorejec sam in le za svojo živino. To določilo je osobito važno v goratih krajih, kjer bi se prodaja pridelanega žita ne izplačala. Sploh naj se z živili varčuje v vsakem oziru!

Listnica uredništva.

Fr. de C. v Č. s S. Balada o Minici in Francetu je resnično ginljiva. V 15 kiticah pa ste povedali le začetek historije, ki se — upajmo — zaključi prav veselo, ko bosta ob savskem bregu srečna pela, k poroki hitela in se kot mož in žena rada imela i. t. d. Počakajmo torej, da napišete še 15 kitic vesele vsebine! Na zdar!

Gosp. Alojzij Kr . . . ar v M. Prosimo, pošljite nam še dobrih slik s podatki! Blagovolite povsod pripisati tudi k r a j.

F. R. v C. Vaš dopis smo vrgli v — koš, ker če bi ga priobčili, bi bil zaplenjen. Pa kaj druzega napišite. Zdravi!

Važno poročilo. Ker je za časa vojne malo denarja in mnogim ni mogoče kupiti najpotrebnejšega blaga, za obleke in perilo, za sebe ali otroke, se je odločil trgovec **I. N. Šoštarič, Maribor,** Gospodska ulica št. 5,
da bode kljub temu, da se je v tovarnah vse podražilo, prodajal vse ceneje kakor poprej. Platno druk in porhat po 36, 40, 50 in 56 vin. Volneno blago za obleko po K 1·—, 1·20, 1·50. Ker se veliko razproda, je dobiti tudi velika množina lepih ostankov ki se veliko pod ceno prodajajo. Ceniki in vzorci se dobijo poštnine prosto. Za neugajajoče se vrne denar. 455

Varčevati mora človek danes na vseh koncih in krajih, če hoče, da pri sedanji neznosni draginji izhaja. Vsak krajcar mora trikrat obrniti, predno ga izda. Gledati mora posebno na to, da ne meče stran denarja za slabo blago, od katerega ima na vse zadnje samo škodo in jezo. Kadar rabi kavnega pridatka, kupuje zato vsaka naša gospodinja samo kolinsko kavno primes, ki jo pozna kot najboljše blago te vrste. Dobro ve, da mož ne bo godrnjal, če mu postavi na mizo kavo, kateri je pridejala tega kavnega pridatka, kajti taka kava je najboljša in najokusnejša. — Vsem našim gospodinjam torej prav toplo priporočamo, da zahtevajo v prodajalnici vedno izrecno samo Kolinsko kavno primes, ta naš izvrstni domači kavni pridatek!

„Morana“ je sredstvo proti vsakemu mrčesu; torej tudi proti ušivi golazni, katera muči vojake. Za uši se rabi na sledeči način: 1. Za glavo: Glava in lasje se dobro namažejo s tekočino in uši takoj izginejo že po prvi uporabi; radi zalege in gnjid je pa bolje večkrat mazati. 2. Za kraste, katere provzroča mrčes je najbolje, uliti nekaj tekočine „Morana“ na gnjili in bolni del, da se kraste popolnoma prepojijo s tekočino, da v krastah zakotani mrčes pogine. Krasta se začne celiti, ter se po par dneh popolnoma olušči. 3. Za mrčes v obleki je najbolje namazati život. Zmočiti je treba vse pregibe perila in obleke, kamor se mrčes skriva, ker potem izgine in pogine gotovo tudi zalega. 4. Ker je tekočina „Morana“ sestavljena le iz takih snovi, ki so človeškemu zdravju neškodljive, so v tekočini le take snovi, katere so proti nalezljivim kožnim boleznim. „Morana“ je tudi razkuževalno sredstvo zoper nalezljive bolezni. 5. „Morana“ je tudi izvrstno sredstvo proti ozeblini, bodisi na rokah ali nogah. Vojaki naj pomočijo ovitke (cunje ali nogavice) na nogah z tekočino, in kmalu splahne oteklina in rane hitro zacelijo. Roke se pa večkrat namaže in drgne. Ker je tekočina oljnata, brani život tudi pred mrazom, ter ni treba bogve koliko, zadošča prav mala količina. 6. Za stenice je pa najbolje namazati z malim čopičem mesta, kamor se zakota mrčes. Nekateri mislijo, da zadošča namazati posteljnak, kar pa ne zadošča. Treba je namazati vse razpoke pohištva in v zidu, okvirje slik, okvirje vrat in sploh vse one predmete, kamor se skriva ta mrčes. 7. Za ščurke je pa treba z malo brizgalnico vbrizgati „Morano“ v razpoke ognjišča in zidu, kamor se skriva mrčes. „Morana“ ne škoduje ne predmetom, ne perilu in ne obleki, ker nima v sebi nikake razjedajoče kisline, ker je sestavljena brez kislin.

Opozarjamo na oglas.

H. SUTTNER
LJUBLJANA
ŠT. 5.

Največja razpošiljalna tvrdka ur, zlatnine in srebrnine na vse kraje sveta. Zahtevajte moj najnovejši cenik, katerega dobite zastonj in poštnine prosto.

Lastna protokolirana tovarna ur v Švici. Varstvena znamka „IKO“. Glavno zastopstvo tovarne ur „Zenith“.

Ni ga uničiti

kolesja Suttnerjevih ur, ker je samo iz najboljšega materijala najskrbnejše sestavljeno. — Dobra Suttnerjeva ura preživi pri navadni rabi tri na videzno cenejše bazarske ure.

St. 410. Nikel ank. ran. Rosk. ura . K 4·10
„ 500. Jednaka s sekundnim kazalcem „ 5·50

Natakarica

iščem službe, prevzamem gostilno tudi na račun. Govorim slovenski, nemški in laški ter nastopim lahko takoj ali pozneje. Ponudba pod „Marljiva in poštena“ na upravništvo Tedenskih Slik.

Posestvo z gostilno s sobami za letoviščarje in lepo uspevajočo obrtjo, ki se da lahko v najem, se ceno in pod ugodnimi plačilnimi pogoji proda. Pisma na upravo tega lista pod „50.000 K“.

Mazilo za lase

varstv. znamka Netopir

napravi g. Ana Križaj v Spodnji Šiški št. 222 pri Ljubljani. Dobi se v Kolodvorski ul. 200 ali pa v trafiki pri cerkvi. V 3 tednih zrastejo najlepši lasje. Stekl. po 2 in 3 K. Pošilja se tudi po pošti. Izborno sredstvo za rast las.

Za gotovost se jamči. Zadostuje steklenica.

Spričevala na razpolago.

PRIPOROČA SE

UMETNA KNJIGOVEZNICA

IVAN JAKOPIČ,

LJUBLJANA.

Med

garantiran čisti naravni čebelni med 5 kg škatlja 9 K, 3 kg škatlja 5·40 K pošilja 468

M. Ambrožič, Mojstrana, Gorenjsko.

A. & E. Skaberné,

Ljubljana, Mestni trg 10

Special. trgovina za pletenine in trikotažo.

Velika zaloga različnega

perila za vojake

iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, sviterji, telovniki, triko-jopice in srajce, spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena itd. Odeje iz velblodje dlake. Spalne vreče. Tetra perilo.

V sedanjem času najzdravilnejša in najcenejša pijača je: **Novi Silva vrelec** pošta Guštanj, Koroško. Razpošilja se po povzetju.

Nova **„SILVA“** slatina močno mozira in ostane čista in dobra! Zahtevajte jo povsod! 417

Cena: 25 3/8 l steklenic 5 K, 25 1½ l steklenic 9 K, 50 ½ l steklenic 11 K s steklenicami in zabojem vred, ki se nazaj vzameje v račun.

NAJLEPŠI SPOMIN

na ljube starše, ljubljenega otroka, dragega prijatelja ali ljubeznivo prijateljico je njih po fotografiji povečana lepa umetniško izvršena slika. Ta slika je najlepše in najprimernejše darilo za god in druge prilike.

Najčastnejši spomin na naše ljube, drage, ki so na bojnem polju ali ki so že padli na polju slave za domovino, je njih po fotografiji povečana slika.

Ker umetniško dovršena, po fotografiji povečana slika ni le kras vsake kmetske sobe in vsakega gospodskega salona, temveč je dokaz tudi spoštovanja in ljubezni do taistega, ki ga slika predstavlja, bi naj imela vsaka rodbina take slike svojih dragih. Še dolgo, ko jih bo že krila črna zemlja, bo slika trajen spomin na nje.

Cene v kronah.

velikost slike v cm	Doprsna slika	Dokolenska slika ali pokrajina	Dvojna doprsna slika ali slika jezdeca	Dvojna dokolenska slika ali dve figuri	Skupina 3 doprsnih slik	Večje skupine
13 : 18	9·—	10·—	11·—	11·—	12·—	14·—
18 : 24	10·—	11·—	15·—	15·—	16·—	18·—
26 : 32	11·—	13·—	18·—	18·—	20·—	22·—
30 : 40	13·—	16·—	20·—	20·—	22·—	24·—
42 : 53	15·—	18·—	22·—	24·—	26·—	28·—
50 : 60	18·—	22·—	24·—	26·—	28·—	34·—
55 : 68	24·—	28·—	30·—	34·—	35·—	40·—
64 : 100	—	50·—	50·—	55·—	55·—	65·—
75 : 100	—	60·—	60·—	70·—	75·—	90·—
80 : 120	—	80·—	80·—	100·—	100·—	120·—
84 : 150	—	100·—	100·—	120·—	110·—	140·—
100 : 150	—	120·—	—	150·—	—	170·—
100 : 200	—	150·—	—	170·—	—	200·—
100 : 250	—	200·—	—	220·—	—	300·—

Eno četrtino zneska je vplačati v naprej kot aro, drugo ob izvršitvi. Izgotovimo naročilo v 10—14 dveh.

Jamčimo za solidno delo in dobro izvršitev. Ako bi se po kaki fotografiji (ker je mogoče zastarela, obledela ali pokvarjena) ne dala napraviti lepa povečana slika, se vrne fotografija in ves za sliko vplačani znesek. — Da so povečane slike res krasno umetniško dovršeno delo, se lahko vsakdo prepriča v našem uredništvu, kjer so nekatere slike vsakomur na ogled. In s tem, da prevzame naše upravništvo jamstvo za solidno in dobro izvršitev, ima vsakdo najboljše zagotovilo za reelnost podjetja.

Vsa naročila je nasloviti na **‚Tedenske Slike‘ v Ljubljani.**

»SLAVIJA«

VZAJEMNO ZAVAROV. BANKA V PRAGI.

451 REZERVNI FONDI K 65,000.000·—.

Izplačane dohodnine in kapitalije K 129,965.304·25.
Dividend se je doslej izplačalo nad K 3,000.000·—.

Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države z vsezkozi slov. narodno upravo.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših konbinacijah, pod tako ugodnimi pogoji, kakor nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetja in smrt z manjšajočimi se vplačili.

Zavaruje poslopja in premičnine proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. — Uživa najboljši sloves, koder posluje.

ZAVARUJE TUDI PROTI VLOMU.

Vsa pojasnila daje: „Generalni zastop vzajemne zavarovalne banke Slavije v Ljubljani".

451

Za vojake!

Toplo perilo, pletene telovnike, rokavice ter nepremočljive spalne vreče in druge vojaške potrebščine.

Za gospode!

Klobuke, perilo, kravate i. t. d.
Zadnje novosti pravkar došle.

Modna in športna trgovina
za gospode in dečke

J. KETTE

LJUBLJANA, Fran Josipa c. 3

CRESCES · FORTIS ·

SANATORIUM · EMONA
ZA · NOTRANJE · IN · KIRURGIČNE · BOLEZNI.
· PORODNIŠNICA.
LJUBLJANA · KOMENSKEGA · ULICA · 4
ŠEF-ZDRAVNIK: PRIMARIJ · DR. FR. DERGANC

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarnega prometa koncem leta 1913 . K 700,000.000·—
Vlog . . . . . „ 43,500.000·—
Rezervnega zaklada . . . . . „ 1,330.000·—

Sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po

4 1/2 %

brez odbitka. Hranilnica je pupilarno varna in stoji pod kontrolo **c. kr. deželne vlade.**

Za varčevanje ima vpeljane lične domače hranilnike.

Češplje

suhe od 5 kg naprej razpošilja A. OSET. Guštanj. (Koroško.)

MORANA

je najbolje darilo trpečemu vojaku. Reši ga in brani nadležne golazni: uši, stenic in vsakega mrčesa. Izvrstno sredstvo je tudi proti ozeblini, hrastam in vsaki kožni bolezni. — Naroča se:

M. Skrinjar, Trst

Via Castaldi 4. I.

Cena: Liter 4 K. 1/2 l 2 K. 1/4 l 1 K.

Da olajšamo odpošiljatev in troške pošljem naravnost na dotični stan vojaka. Pošlje naj se denar in natančen naslov dotičnega.

Morana je popolnoma prosta vsake razjedajoče kisline, torej neškodljivo človeškemu zdravju, tkanini i. t. d.

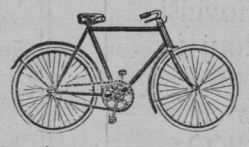
IVAN JAX IN SIN

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA ŠTEV. 17.

13 priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev, koles, pisalnih strojev in strojev za pletenje (Strickmaschinen).

Brezplačen pouk v vezenju. — Tovarna v Lincu ustanovlj. 1867.

Zahtevajte cenik, ki ga dobite brezplačno in poštnine prosto.

Jabolčnik vsako množino po 20 do 24 v liter razpošilja A. OSET, Guštajn, železniška post. Spodnji Dravograd, Koroško.

Skrbite našim vrlim vojakom za toplo obleko!

Volnene in pavoljnate obujke (Socken), golenice (Stutzen), dolge nogavice, snežne havbe, zapestnice (šticke), bele jopice (takozvane gorenjske jopice), hlače, rokavice; 45

vse to je dobiti po režijskih cenah v
I. kranjski mehanično avtomatični tovarni pletenin in tkanin

DRAGOTIN HRIBAR
Ljubljana, Zaloska c. 14.

Naročnina za list »Tedenske Slike«; za Avstro-Ogrsko: 1/4 leta K 2·50, 1/2 leta K 5·— celo leto K 10·—; za Nemčijo: 1/4 leta K 3·50, 1/2 leta K 7·— celo leto K 14·—; za ostalo inozemstvo. celo leto fr. 16·80. Za Ameriko letno 3·25 dolarjev. Naročnina za dijake in vojake celoletno 8 kron. Posamezne štev. 20 vin. Uredništvo in upravništvo: Frančiškanska ulica št. 10, I. nadstropje.

Izdajatelj in odgovorni urednik Dragotin Mohar. Tiskal Dragotin Hribar v Ljubljani.